

Nina Spicijarić Paškvan
Rijeka

LOVRAN U RIJEČI, RIJEČ U LOVRANU

znanstveni skup održan u Lovranu 20. travnja 2013..

U Lovranu je 20. travnja 2013. u organizaciji Katedre Čakavskog sabora Lovran održan znanstveni skup pod nazivom *Lovran u riječi, riječ u Lovranu*. Radi se o trećem po redu znanstvenom skupu kojega je cilj sustavna valorizacija bogate lovranske baštine. Prvi je nosio naslov *Stoljetna tradicija zdravstvenog i kupališnog turizma u Lovranu: Sto godina od objavljivanja lovranskog Lječilišnog pravilnika (1909. – 2009.)* te je bio održan 2009. godine, dok je drugi, pod nazivom *Lovranski Stari grad – prošlost, sadašnjost, budućnost*, bio održan 2011. godine. Priopćenja s obaju znanstvenih skupova objavljena su, uz ostale priloge, u *Zborniku Lovranščine* (knj. 1, 2010.; knj. 2, 2012.). Ovogodišnji je znanstveni skup bio posvećen jezičnim i književnim temama, uz naglasak na dijalektološko istraživanje lokalnih idioma, povijesnojezično istraživanje dokumenata s lovranskoga prostora te razne toponomastičke i antroponomastičke analize. Na cjelodnevnom su skupu znanstvenici, stručnjaci i zaljubljenici u lovransku kulturnu povijest i baštinu predstavili ukupno 15 tema.

U prvom je dijelu skupa održano pet izlaganja. Prvo je priopćenje naslova “O *Danuncijadi* Viktora Cara Emina” pripremila Sanja Tadić-Šokac. Autorica smješta novopovijesni roman Viktora Cara Emina *Danuncijada* (1946.) u kontekst onodobne hrvatske proze te uspostavlja odnos između *Danuncijade* i Carevih prethodnih povijesnih romana *Pod sumnjom* (1918.), *Presječeni puti* (1938.) i *Suor Aurora Veronika* (1940.). Nakon jedinoga priopćenja s područja književnosti slijedila su četiri izlaganja jezičnoga karaktera. Prvo je izlaganje Mirjane Crnić Novosel i Ivane Nežić “Pun naručaj nepozabjenih lovranskih beseda”, u kojemu autorice na temelju proznih i pjesničkih zbirki *Nepozabjene besedi, Bonaci i neveri živjenja* i *Pun naručaj Lovrana* lovranskih spisateljica Marije Aničić i Milice Tuševljak dokazuju pripadnost jezika tih zbirki lovranskoj čakavštini kao dijelu sjeveroistočnog poddijalekta ekavskoga čakavskoga dijalekta. Slijedi priopćenje Jasne Vince naslova “Jedan šaljivi tekst o Lovrancima”, u kojemu autorica fonološki, morfološki, sintaktički i leksički analizira kratku šaljivu priču na liburnijskoj čakavštini o Lovrancima koju je zaobilježio i akcentuirao Josip Ribarić, a koja se nalazi u trećem svesku *Čakavisches-Deutsches*

Lexicon Petra Šimunovića i Reinholda Olescha iz 1983. godine. Izlaganje Alexandera Hoyta "Jezik pisama iz Lovrana u Spinčičevoj ostavštini" obrađuje jezična obilježja lokalnoga govora u pismima poslanim iz Lovrana Vjekoslavu Spinčiču između 1870. i 1920. godine. Autor je posljednjega izlaganja "Lovranski glagoljski abecedariji prema ostalim glagoljskima" Mateo Žagar. On raspravlja o posebnosti triju glagoljskih abecedarija iz 15. st. ugrebanih u lovranskoj župnoj crkvi svetoga Jurja te ih uspoređuje s drugima dosad pronađenim glagoljskim abecedarijima (posebno s najstarijim, *Ročkim glagoljskim abecedarijem* iz 12. st.).

Središnji dio znanstvenoga skupa broji također pet izlaganja, a njihova je poveznica jezična obrada najopsežnijega lovranskoga glagoljičnoga spomenika *Kvaderne kapitula lovranskoga*. Prvo izlaganje, autorica Sanje Holjevac i Anastazije Vlastelić, "*Kvaderna kapitula lovranskoga* kao izvor za istraživanje hrvatske jezične povijesti" bavi se analizom fonoloških, morfoloških i sintaktičkih značajki *Kvaderne* na temelju koje će se dokazati jezična pripadnost te zbirke isprava čakavštini lovranskoga područja. Sljedećim izlaganjem naslova "*Prilozi u Kvaderni kapitula lovranskoga*" autorica Tanja Kuštović analizira priloge u *Kvaderni* te utvrđuje rabe li autori tekstova jezične oblike karakteristične za hrvatski, hrvatsko-staroslavenski jezik ili oblike koje pripadaju obama jezicima. U trećem izlaganju ovoga dijela "*Zapažanja o sintaksi Kvaderne kapitula lovranskoga*", autorice Ana Kovačević i Lucija Turkalj usredotočuju se na analizu sintaktičke razine čakavsko-glagoljskoga dijela *Kvaderne* krećući od pretpostavke da se unutar rukopisa odražavaju dijakronijske mijene određenih jezičnih i sintaktičkih pojava. Polazna je točka četvrtoga izlaganja, autorice Nine Spicijarić Paškvan, "*Talijanizmi u Kvaderni kapitula lovranskoga*" da su zbog višestoljetnih romansko-slavenskih, odnosno talijansko-hrvatskih kulturoloških i povijesnih veza na području Lovrana u *Kvaderni* prisutne mnoge talijanske posuđenice. Autorica ovim radom prikazuje njihovu zastupljenost te ih etimološki i leksikološki obrađuje. Posljednje izlaganje ovoga dijela, "*Antroponimija u Kvaderni kapitula lovranskoga*", posvećeno je antroponimijskoj građi u *Kvaderni*. Autorica Anđela Frančić analizira antroponime, promatra ih u vremenu i kontekstu u kojem je *Kvaderna* nastala te ih uspoređuje s ostalom onodobnom hrvatskom antroponimijском građom.

Poslijepodnevni dio skupa trebalo je otvoriti izlaganje Markusa Leidecka "Onimija Lovranštine u urbarima Pazinske grofovije iz 15. i 16. stoljeća", no ono nije bilo održano. Slijedi posljednjih pet izlaganja. Prvo je priopćenje Maje Cerić "Sv. Mihovil, zaštitnik Lovranske Drage – onomastički pogled na osobno ime Mihovil", u kojem autorica iznosi podatke o postanku i razvoju imena Mihovil, daje pregled raznolikih odraza toga imena uz objašnjenje jezičnih pojava nastalih preuzimanjem u slavenski jezični sustav te utvrđuje povezanost davanja toga imena novorođenoj djeci Lovranštine s obzirom na svetkovinu sv. Mihovila. Cilj drugoga izlaganja, autora Roberta Doričića i Ivane Eterović, naslova "Antroponimija u ispravama lovranskoga notarskog ureda iz druge polovice 18. stoljeća", bio je dati prilog poznavanju antroponimije Lovranštine i okolice u drugoj polovici 18. stoljeća, i to analizom onomastičke građe iz najstarijega dijela fonda *Javni bilježnici Rijeke i okolice* (Državni arhiv u Rijeci), tj. analizom zbirke isprava lovranskog notarskog ureda od 1756. do 1796. godine. Priopćenjem "Nacrct toponomastičkoga istraživanja Lovranščine"

autori Igor Eterović, Frane Babić i Boris Miščenić ukazuju na važnost interdisciplinarnog pristupa istraživanju toponimije, tj. mikrotoponimije te na primjeru skupa zaselaka Tuliševica predstavljaju metodologiju za mikrotoponomastičko istraživanje. Četvrto izlaganje trećega dijela skupa nosi naslov "Stanovništvo južnog dijela lovranske gradske jezgre u XIX. stoljeću". Autor Roberto Žigulić analizom je jedinstvenoga Stališa duša lovranskog Municipalisa za 19. st. predstavio antroponomastičke podatke južnoga dijela lovranske jezgre. Posljednje izlaganje, autorice Mateje Jerman, nosi naslov "Liturgijski predmeti od plemenitih metala u župnoj crkvi Svetog Jurja u Lovranu", a u njemu se valoriziraju liturgijski predmeti sačuvani u župnoj crkvi Svetoga Jurja, datirani od kraja 16. pa sve do 19. stoljeća. Nakon diskusije i zatvaranja skupa bilo je organizirano razgledavanje stare lovranske gradske jezgre te posjet lovranskim crkvama uz stručno vodstvo.

Budući da je cilj Čakavskoga sabora općenito okupljanje i suradnja kulturnih i znanstvenih djelatnika čija je interesna sfera njegovanje i promicanje kulture i znanosti na čakavskim govornim područjima te među ljubiteljima čakavštine u Republici Hrvatskoj, može se sa sigurnošću utvrditi da je ovaj, treći po redu znanstveni skup u Lovranu u potpunosti zadovoljio svrhu postojanja svojega organizatora – Katedre Čakavskog sabora Lovran. Tomu pridonosi i činjenica da su na skupu sudjelovali istraživači iz raznih kulturno-znanstvenih institucija, kao što su Staroslavenski institut u Zagrebu, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Državni arhiv u Pazinu, Zavod za povijesne i društvene znanosti HAZU u Rijeci, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje u Rijeci, Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Znanstveno-tehnološki park Sveučilišta u Rijeci, koji su svojim izlaganjima pridonijeli znanstvenoj valorizaciji bogate lovranske kulturne i jezične baštine.